

DZIAŁYŃSKI & JUDEK
Spółka Partnerska Radców Prawnych

Pułapki umów przewozu

Radca prawny Paweł Judek

Błędna ocena umowy

- Umowa spedycji
 - umowa o zorganizowanie przewozu i inne czynności związane z transportem
 - spedytor zawiera umowę przewozu w imieniu bądź na rzecz zleceniodawcy
- Umowa przewozu
 - umowa o dokonanie przewozu

Co decyduje?

- Decyduje treść umowy a nie jej nazwa.
- Jeżeli umowa wspomina tylko o przewozie rzeczy i nie wskazuje na jakiegokolwiek inne czynności związane z przewozem i jego organizacją, taką umowę należy traktować jako umowę przewozu
(wyrok SN z 06.10.2004 r. sygn. I CK 199/04)

Stosowane przepisy przy umowie spedycji

- Do niniejszej umowy mają zastosowanie Konwencja CMR, prawo przewozowe i Ogólne Polskie Warunki Spedycyjne 2010
- Do niniejszej umowy mają zastosowanie Ogólne Polskie Warunki Spedycyjne 2010, z którymi obie strony się zapoznały. W przypadku gdy spedytor wykonuje przewóz samodzielnie do umowy zastosowanie mają Konwencja CMR i prawo przewozowe

Art. 384 KC - Ustalony przez jedną ze stron wzorzec umowy, w szczególności ogólne warunki umów, wzór umowy, regulamin, wiąże drugą stronę, jeżeli został jej doręczony przed zawarciem umowy.

Błędy w ocenie charakteru podmiotu

- Nadawca - podmiot, który zleca dokonanie przewozu
- Załadowca - podmiot, który dokonuje załadunku
- W relacjach z podwykonawcą przewoźnik umowny pełni rolę nadawcy

W świetle art. 4 i 9 ust. 1 Konwencji o umowie międzynarodowego przewozu drogowego towarów (CMR) osoba nie będąca stroną umowy przewozu nie może być uznana za nadawcę przesyłki tylko z tej przyczyny, że została wskazana jako nadawca w liście przewozowym.

(wyrok SN z 03.09.2003 sygn. II CKN 415/01)

Ustawowe prawo odstąpienia

- w przewozach krajowych nadawca ma prawo w dowolnej chwili od umowy odstąpić

Art. 53 ust. 1 pr. przew. - Nadawca może odstąpić od umowy przewozu lub wprowadzić do niej zmiany...

- W przypadku skorzystania przez nadawcę z uprawnienia do odstąpienia od umowy przewidzianego w art. 53 ust. 1 pr. przew. zobowiązany on będzie do zapłaty na rzecz przewoźnika kwoty X

Umowne prawo odstąpienia

- Nadawca może w każdym czasie od umowy odstąpić.
- Nadawca może odstąpić od umowy w terminie do dnia X

Art. 385 § 1 zd. 1 KC - Można zastrzec, że jednej lub obu stronom przysługiwać będzie **w ciągu oznaczonego terminu** prawo odstąpienia od umowy.

Kary umowne za przestój

- W przypadku przestoju wynikłego z okoliczności, za które odpowiada nadawca, przewoźnik upoważniony będzie do obciążenia nadawcy karą umowną w kwocie X.
- W przypadku przestoju wynikłego z okoliczności, za które odpowiada nadawca, przewoźnik upoważniony będzie do obciążenia nadawcy karą umowną w kwocie X. Obowiązek zapłaty kary umownej niezależny jest od powstania szkody i nie wyklucza dochodzenia odszkodowania uzupełniającego na zasadach ogólnych.

Art. 484 § 1 zd. 2 KC - Żądanie odszkodowania przenoszącego wysokość zastrzeżonej kary nie jest dopuszczalne, chyba że strony inaczej postanowiły.

Kary umowne za opóźnienie dostawy

- na gruncie Konwencji CMR niedopuszczalne
 - Art. 23 ust. 5 CMR - W razie opóźnienia dostawy, jeżeli osoba uprawniona **udowodni, że wynikła stąd dla niej szkoda**, przewoźnik obowiązany jest zapłacić odszkodowanie, które nie może przewyższyć kwoty przewoźnego
 - Art. 41 ust. 1 zd. 1 CMR - Z zastrzeżeniem postanowień art. 40 jest nieważna i pozbawiona mocy każda klauzula, która pośrednio lub bezpośrednio naruszałaby postanowienia niniejszej Konwencji
- na gruncie prawa przewozowego dopuszczalna do dwukrotności przewoźnego

Kary umowne za opóźnienie w załadunku

- W przypadku opóźnienia w podstawieniu pojazdu pod załadunek przewoźnik zobowiązany będzie do zapłacenia na rzecz nadawcy kary umownej do wysokości przewoźnego.
- W przypadku opóźnienia w podstawieniu pojazdu pod załadunek przewoźnik zobowiązany będzie do zapłacenia na rzecz nadawcy kary umownej w wysokości X.

Art. 484 § 1 zd. 1 KC - W razie niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania kara umowna należy się wierzycielowi **w zastrzeżonej na ten wypadek wysokości** bez względu na wysokość poniesionej szkody.

Art. 484 § 2 KC - Jeżeli zobowiązanie zostało w znacznej części wykonane, dłużnik może żądać zmniejszenia kary umownej; to samo dotyczy wypadku, gdy kara umowna jest rażąco wygórowana

Ograniczenia odpowiedzialności przewoźnika

- Odpowiedzialność przewoźnika za szkodę w przesyłce ograniczona jest do kwoty X.
- Przewoźnik nie przyjmuje do przewozu przesyłek o wartości wyższej niż X, z wyjątkiem sytuacji, gdy zostało to odrębnie uzgodnione po zadeklarowaniu przez nadawcę wartości przesyłki.

Klauzula zawarta w warunkach przewozu stanowiąca jakich rodzajów towarów spedytor/przewoźnik nie chce przewozić nie jest nieważna z uwagi na naruszenie art. 41 ust. 1 zd. 1 Konwencji CMR (wyrok Bundesgerichtshof)

Zastaw na przesyłce

Art. 57 ust. 1 pr. przew. - Przewoźnikowi przysługuje prawo zastawu na przesyłce w celu zabezpieczenia roszczeń wynikających z **umowy przewozu...**

Art. 802 § 1 KC Dla zabezpieczenia roszczeń o przewoźne oraz roszczeń o prowizję, o zwrot wydatków i innych należności wynikłych **ze zleceń spedycyjnych (...)**, przysługuje spedytorowi ustawowe prawo zastawu na przesyłce...

- **Przewoźnikowi przysługuje prawo zastawu na przesyłce na zabezpieczenie wszelkich roszczeń przysługujących mu wobec nadawcy.**

Art. 307 § 1 KC - Do ustanowienia zastawu konieczna jest umowa między **właścicielem** a wierzycielem...

Zapłata przewoźnego

- Zapłata przewoźnego jest uzależniona od dostarczenia przez przewoźnika dwóch oryginałów listu przewozowego.

Art. 774 KC - Przez umowę przewozu przewoźnik zobowiązuje się w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa do przewiezienia **za wynagrodzeniem** osób lub rzeczy

Art. 353(1) KC - Strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się **właściwości (naturze) stosunku**, ustawie ani zasadom współżycia społecznego

Określenie sądu właściwego

Określenie właściwości sądu w regulaminach, umowach zawieranych faksem czy mailem bądź za pośrednictwem komunikatora jest **nieskuteczne**.

Art. 46 § 1 KPC - Strony mogą umówić się **na piśmie** o poddanie sądowi pierwszej instancji, który według ustawy nie jest miejscowo właściwy, sporu już wynikłego lub sporów mogących w przyszłości wyniknąć z oznaczonego stosunku prawnego

Jurysdykcja sądów polskich

- W sporach wynikających z niniejszej umowy sądem **wyłącznie** właściwym jest polski sąd powszechny właściwy z uwagi na siedzibę zleceniodawcy / przewoźnika.

Art. 31 ust. 1 CMR - We wszystkich sporach, które wynikają z przewozów podlegających niniejszej Konwencji, powód może wnieść sprawę do sądów umawiających się krajów, określonych przez strony w drodze wspólnego porozumienia, a **ponadto** do sądów kraju, na którego obszarze:

- a) pozwany ma stałe miejsce zamieszkania, główną siedzibę lub filię albo agencję, za której pośrednictwem zawarto umowę o przewóz,
- b) znajduje się miejsce przyjęcia towaru do przewozu lub miejsce jego dostawy, i nie może wnieść sprawy do innych sądów.

Zakaz konkurencji

- Przewoźnik zobowiązany jest w terminie X lat od dnia zawarcia umowy do zachowania zasady neutralności wobec klientów nadawcy pod rygorem zapłaty kary umownej w kwocie X
- Przewoźnik zobowiązany jest do zachowania w terminie X lat od dnia zawarcia umowy zasady neutralności wobec klientów nadawcy rozumianej jako zakaz podejmowania jakichkolwiek działań w jakiegokolwiek formie, które zmierzałyby do zawarcia z klientem nadawcy umowy przewozu lub spedycji. Za klienta nadawcy uważa się każdy podmiot, u którego następuje załadunek i rozładunek, a także podmiot, który udzielił nadawcy zlecenia przewozu lub spedycji.

Obowiązki narzucone przez nadawcę

- plombowanie
- parkowanie
- konwojowanie
- doładowywanie
- temperatura
- wymiana palet
- dokonanie załadunku
- dokonanie rozładunku
- sprawdzenie stanu załadunku
- sposób zabezpieczenia
- obowiązki informacyjne
- wpisywanie deklaracji wartości do listu przewozowego
- objęcie wynagrodzeniem dodatkowej kwoty za deklarację wartości przesyłki

Tryb zawierania umów cz. I

- Umowa zostaje zawarta z chwilą uzgodnienia kluczowych warunków zlecenia takich jak trasa przewozu, przedmiot przewozu i wynagrodzenie
- Ograniczona skuteczność klauzul o milczącym przyjęciu oferty
 - Art. 68(2) KC - Jeżeli przedsiębiorca otrzymał od osoby, z którą pozostaje **w stałych stosunkach gospodarczych**, ofertę zawarcia umowy w ramach swej działalności, brak niezwłocznej odpowiedzi poczytuje się za przyjęcie oferty

Tryb zawarcia umowy cz. II

- Możliwość tzw. bitwy formularzy

Art. 68(1) § 1 KC - W stosunkach pomiędzy przedsiębiorcami odpowiedź na ofertę z zastrzeżeniem zmian lub uzupełnień niezmiennających istotnie treści oferty poczytuje się za jej przyjęcie. W takim wypadku wiąże umowa o treści określonej w ofercie z uwzględnieniem zastrzeżeń zawartych w odpowiedzi na nią.

Nie dotyczy sytuacji gdy:

- oferta stanowi, że może być przyjęta tylko bez zastrzeżeń
- oferent niezwłocznie odrzucił zastrzeżenia
- osoba składająca zastrzeżenia uzależniła przyjęcie oferty od uwzględnienia zastrzeżeń, ale zgody tej niezwłocznie nie uzyskała

Tryb zawarcia umowy cz. III

- Przyjęcie oferty poprzez przystąpienie do wykonania umowy

Art. 70 § 1 KC - W razie wątpliwości umowę poczytuje się za zawartą w chwili otrzymania przez składającego ofertę oświadczenia o jej przyjęciu, a jeżeli dojdzie do składającego ofertę oświadczenia o jej przyjęciu nie jest wymagane - **w chwili przystąpienia przez drugą stronę do wykonania umowy.**

Dziękuję za uwagę

Działyński i Judek Spółka Partnerska Radców Prawnych

ul. Czartoria 1/16, 61-102 Poznań

Tel. / Fax +48 61 855 22 79, + 48 61 851 85 33

E-mail: kancelaria@dzialynski.pl

www.dzialynski.pl

www.transportoweprawo.pl